

Eiropas Savienības fondu projektu ieviešana 2007.– 2013.gadā

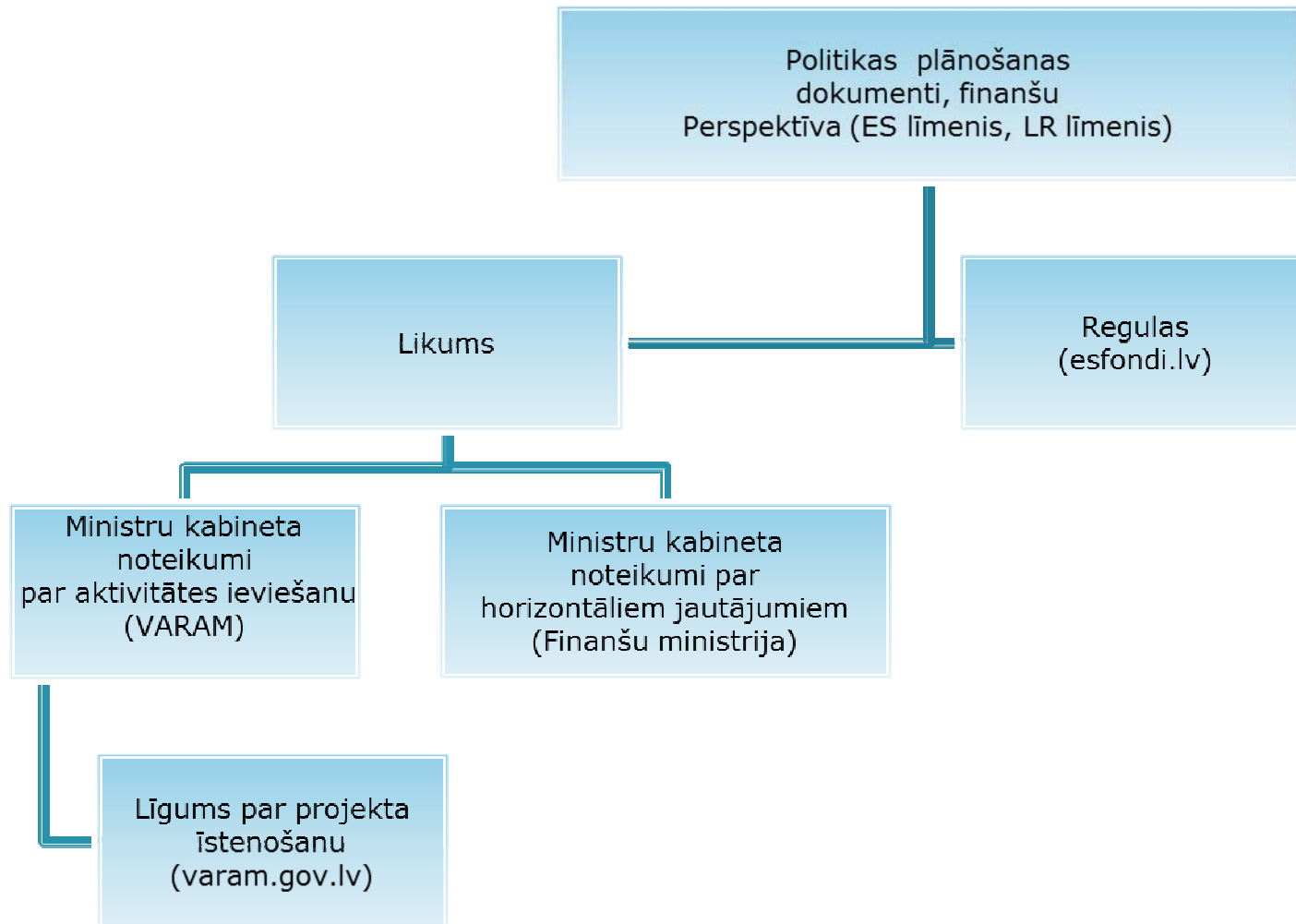
2011.gada 15.decembris

Ieguldījums Tavā nākotnē!

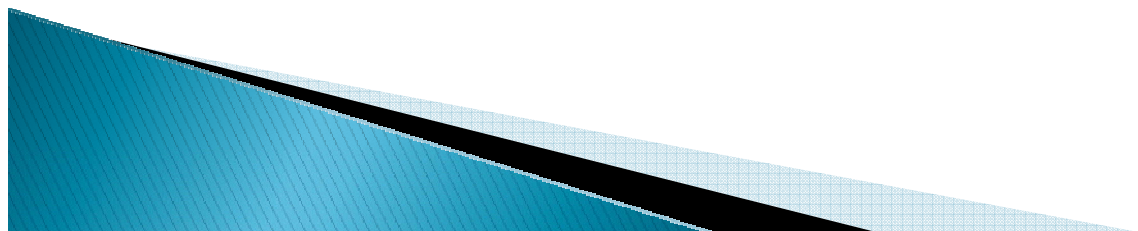

Normatīvo aktu hierarhija

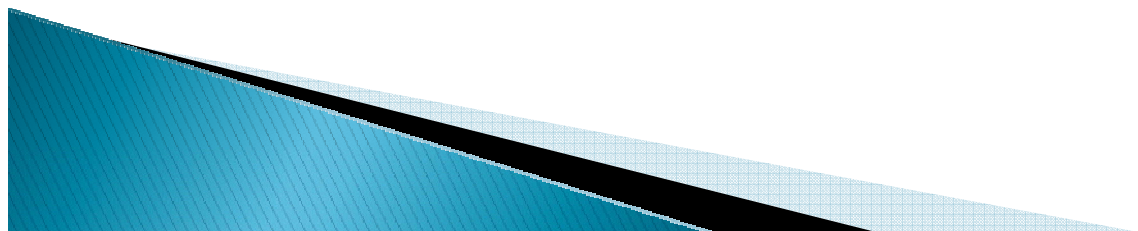
Regulas – piemērojamas tieši

- EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Regulas (EK) Nr. 1783/1999 atcelšanu
- PADOMES REGULA (EK) Nr.1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999
- KOMISIJAS REGULA (EK) Nr.1828/2006 kas paredz noteikumus par to, kā īstenot Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu

Regulu jautājumi

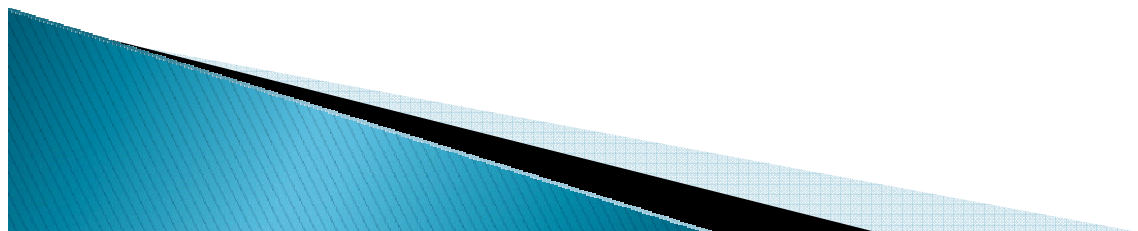
- Izmaksu attiecināmība
- Lielo projektu apstiprināšanas kārtība
- Finanšu jautājumi – līdzekļu pieejamības nosacījumi dalībvalstij, atbalsta likmes aprēķins
- Kontroles sistēmas
- Izvērtēšana, kontroles pēc ieviešanas, citi jautājumi

Likums

Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likums – spēkā no 2007.gada 1.marta (grozījumi spēkā no 06.01.2009.)

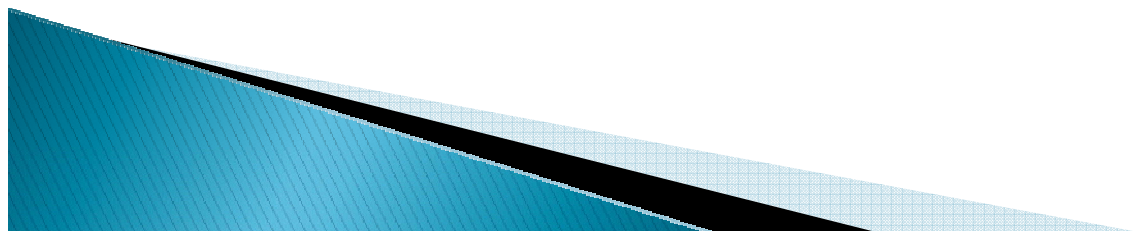
- Definīcijas
- Iesaistīto pušu atbildība un pienākumi
- Deleģējums Ministru kabinetam (noteikumi par horizontālajiem jautājumiem un aktivitāšu ieviešanu)

Ministru kabineta noteikumi (horizontālie jautājumi)

Ministru kabineta 2007.gada 26.jūnija noteikumi Nr.419
"Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un
Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina
plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu
ieviešanu"

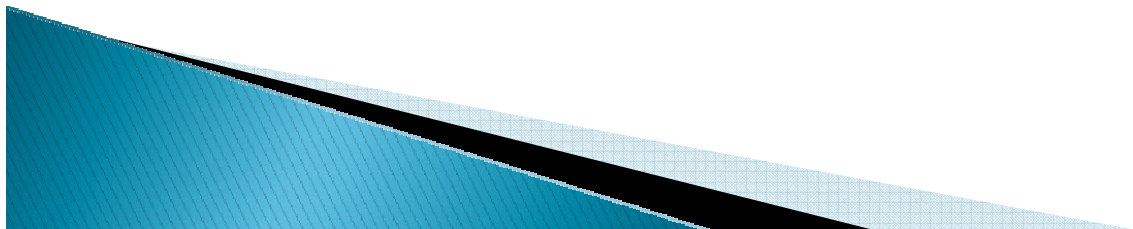
- Atbildīgā iestāde nosaka makroekonomiskos rādītājus
- Makroekonomiskie rādītāji tiek publicēti Vides ministrijas mājas lapā www.varam.gov.lv
- Projektu grozījumu kārtība, t.sk. termiņu pagarinājums (15.11.2011. grozījumi)

Ministru kabineta noteikumi (horizontālie jautājumi)

- ▶ Ministru kabineta 2010.gada 25.novembra MK noteikumi Nr. 1041 „Kārtība, kādā paredzami valsts budžeta līdzekļi Eiropas Savienības fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī maksājumu veikšanas un izdevumu deklarācijas sagatavošanas kārtība” (2007.gada 26.jūnija noteikumi Nr.418 zaudējuši spēku no 2010.11.25).
 - Maksājumu kārtība

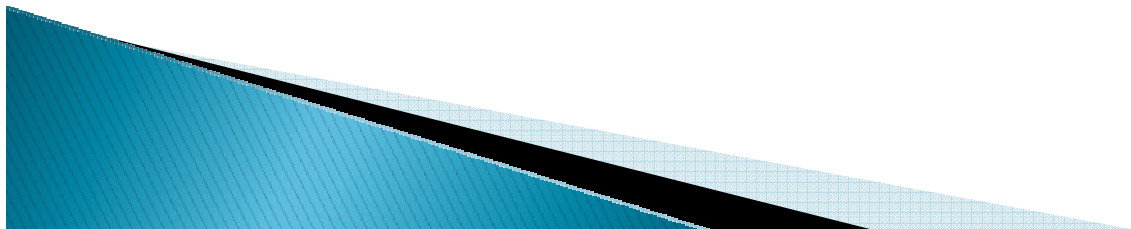
- ▶ Ministru kabineta 2009.gada 27.oktobra noteikumi Nr.1238 „Eiropas Savienības fondu ieviešanas uzraudzības un izvērtēšanas kārtība” – jaunā pārskatu kārtība, standartizēta pārskata forma
 - Standarta pārskata veidne, pārskats par horizontālo prioritāti

Ministru kabineta noteikumi par aktivitātes ieviešanu

Ministru kabineta 2007.gada 4.decembra noteikumi
Nr.836 Noteikumi par darbības programmas
"Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma
3.5.1.1.aktivitāti "Ūdenssaimniecības infrastruktūras
attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu, lielāku
par 2000"

Lūdzam ņemt vērā to, ka MK noteikumos ir veikti vairāki
grozījumi

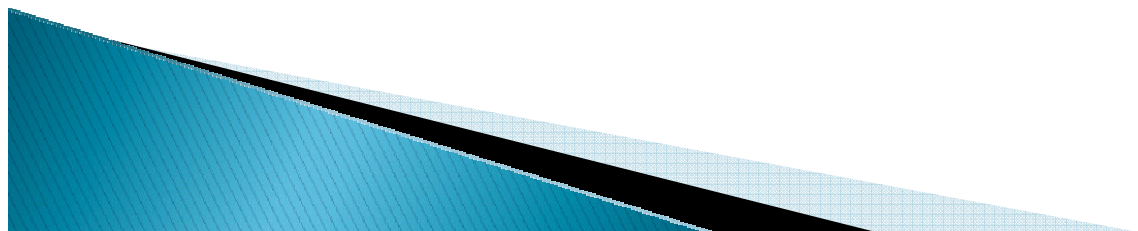
Dokumentu pieejamība

Normatīvie akti ir pieejami

- ▶ www.likumi.lv
- ▶ esfondi.lv
- ▶ VARAM mājas lapā www.varam.gov.lv

Civiltiesiskā līguma (vienošanās) veidne:

- ▶ www.varam.gov.lv (pie konkrētās aktivitātes)

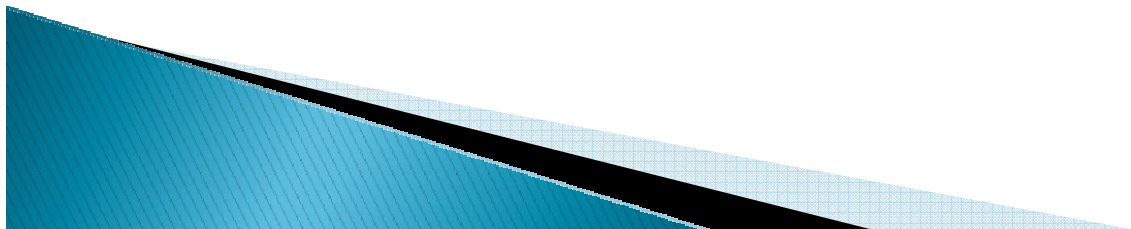

Vadlīnijas (projektu sagatavošanas jautājumi)

- ▶ Vadlīnijas projekta iesnieguma veidlapas aizpildīšanai
 - Makroekonomiskie rādītāji
- ▶ Projektu iesniegumu vērtēšanas komisijas nolikums

Dokumenti pieejami VARAM mājas lapā

(Sadaļa “Fondi un investīcijas”)

Informācija VARAM mājas lapā

File Edit View Favorites Tools Help

Vides Ministrija

Informācija projektu iesniegumiem un vertētajiem

Indikatīvais projektu iesniegumu atlases uzsākšanas plāns (aktualizēts 01.04.2010.)

ES fonds	ES fondu aktivitāte/apakšaktivitāte	Projektu atlases veids	Projektu iesniegumu pieņemšana
Notiek projektu iesniegumu pieņemšana:			
ERAF	3.4.1.1. aktivitāte „Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000”	Atklāta	07.04.2010.-06.07.2010.
Kohēzijas fonds	3.5.1.1.aktivitāte “Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000”	Ierobežota	31.03.2010.-31.05.2010.
ERAF	3.4.1.3.aktivitāte „Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas ex situ infrastruktūras izveide”	Ierobežota	19.02.2010.-19.04.2010.
Kohēzijas fonds	3.5.1.2.3.apakšaktivitāte “Dabiskās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība”	Atklāta	26.02.2010.-26.05.2010.
ERAF	3.4.1.6. aktivitāte „Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība”	Ierobežota	2. projektu atlases kārtā 26.02.2010. - 30.04.2010

ES fonds	ES fondu aktivitāte/apakšaktivitāte	Projektu atlases veids	Projektu iesniegumu pieņemšana	Projektu iesniegumu apstiprināšana
Projektu iesniegumu pieņemšana ir beigusies:				
ERAF	3.4.1.5.2.apakšaktivitāte „Hidrotehnisko būvju rekonstrukcija plūdu draudu risku novēršanai un samazināšanai”	Atklāta	24.09.2009.-23.02.2010.	Atbildīgās iestādes vadītāja pieņemtie lēmumi
ERAF	3.4.1.2. aktivitāte “Infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās”	Ierobežota	16.11.2009.-18.01.2010.	Atbildīgās iestādes vadītāja pieņemtie lēmumi
ERAF	3.4.1.5.1.apakšaktivitāte „Pļaviņu un Jēkabpils pilsētu plūdu draudu samazināšana”	Ierobežota	31.07.2009.-27.11.2009.	Atbildīgās iestādes vadītāja pieņemtie lēmumi
ERAF	3.4.1.1.1. aktivitāte „Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000”	Atklāta	1. projektu atlases kārtai beidzās 27.03.2009. 2. projektu atlases kārtai beidzās 18.12.2009.	Atbildīgās iestādes vadītāja pieņemtie lēmumi (1.projektu atlases kārtā) Atbildīgās iestādes vadītāja pieņemtie lēmumi (2.projektu atlases kārtā)
ERAF	3.4.1.4. aktivitāte “Vēsturiski piesārgoto vietu sanācija”	Ierobežota	1. projektu atlases kārtai beidzās 23.02.2009.	Atbildīgās iestādes vadītāja pieņemtie lēmumi
ERAF	3.4.1.6. aktivitāte „Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība”	Ierobežota	1. projektu atlases kārtai beidzās 21.07.2008.	Atbildīgās iestādes vadītāja pieņemtie lēmumi
Kohēzijas fonds	3.5.1.1.aktivitāte “Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000”	Ierobežota	1. projektu atlases kārtai beidzās 09.06.2008.	Atbildīgās iestādes vadītāja pieņemtie lēmumi
Kohēzijas fonds	3.5.1.2.1. apakšaktivitāte „Normatīvo aktu prasībām neatbilstošu izgāztuvju rekultivācija”	Ierobežota	1. projektu atlases kārtai beidzās 06.01.2009	Atbildīgās iestādes vadītāja pieņemtie lēmumi
Kohēzijas fonds	3.5.1.2.2. apakšaktivitāte „Reģionālās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība”	Ierobežota	1. projektu atlases kārtai beidzās 06.01.2009	Atbildīgās iestādes vadītāja pieņemtie lēmumi

DARBĪBAS JOMAS

- Aizsargjoslas
- Atjaunojamie energoresursi
- Atkritumu apsaimniekošana
- Augsnes kvalitāte
- Dabas resursu nodoklis
- Emisiju tirdzniecība
- Gaisa aizsardzība
- No GMO brīvas teritorijas

Visas darbības jomas

Kā Tu vērtē šo mājaslapu?

KPFI KLIMATA PĀRMAINĀ FINANŠU INSTRUMENTS

UPJU BASEINU APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNI

Ko darīt ar atkritumiem

Zaļais publiskais iepirkums

KALENDĀRS

Mar'10 Apr'10 Mai'10

29 30 31 1 2 3 4

5 6 7 8 9 10 11

12 13 14 15 16 17 18

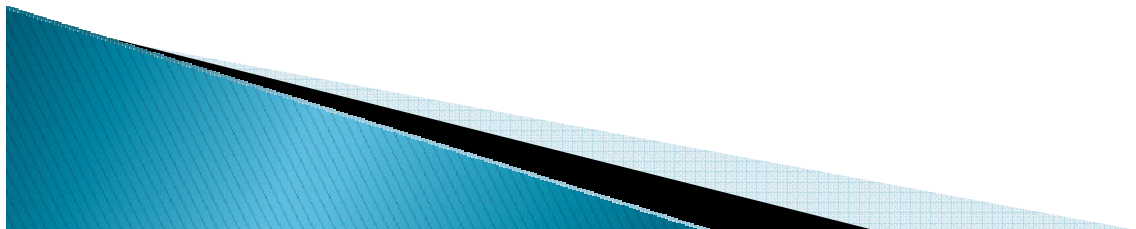
19 20 21 22 23 24 25

26 27 28 29 30 1 2

Padoms:
Izvēlies kādu no iesvitotām kalendāra dienām, lai redzētu šīs dienas pasākumus!

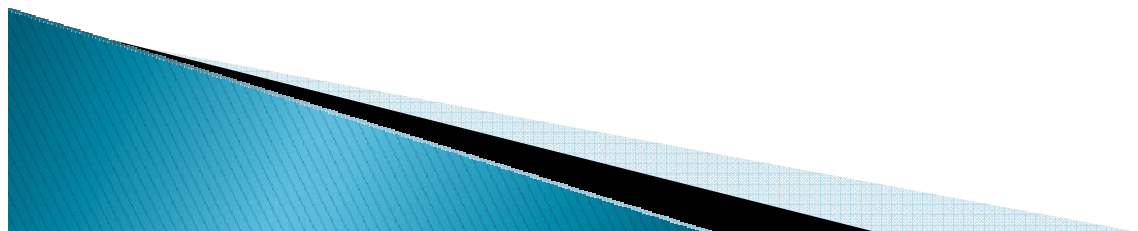
Informācija pieejama par visām aktivitātēm

Maksājumu virzības process, naudas plūsmas
prognozes sastādīšana, finanšu plūsmas
nodrošināšana, apgrozāmie līdzekļi

Finansēšanas shēmas

- Vispārīgā shēma (atmaksu princips)
 - Projekta iesniedzējs var paredzēt šādu shēmu, kas negarantē to, ka būs iespējams uzsākt projekta īstenošanu
- Pašfinansēšanas shēma (2009.gada grozījumi MK noteikumos Nr.418 un Nr.419; tagad 2010.gada 25.novembra MK noteikumi Nr. 1041)
 - Lūdzam šo nepiemērot

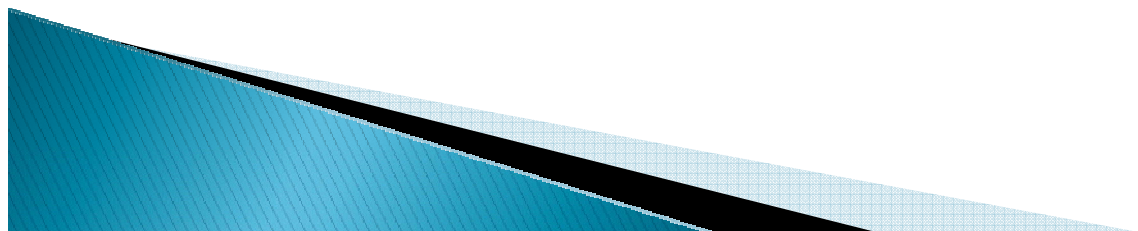

Naudas plūsmas prognoze

- ▶ Paredzot avansu, tā apjoms parasti nepārsniedz 20% (var būt lielāks, bet ar nosacījumu). Avansa maksājums jāizmanto 6 mēnešu laikā.
- ▶ Sastādot naudas plūsmas prognozi, lūdzam ņemt vērā atšķirīgo būvdarbu intensitāti vasaras un ziemas sezonā, kā arī to, ka projektēšanas fāzē maksājumu apjoms ir ievērojami mazāks no maksājumu apjoma būvdarbu veikšanas fāzē.
- ▶ Maksājumu skaitu (periodiskumu) iepirkuma līgumu ietvaros nosaka projekta iesniedzējs. Iepirkuma līgumu izpildītāju maksājuma pieprasījumu apmaksas termiņi tiek noteikti iepirkuma līgumā.
- ▶ Papildus skaidrojumi un paraugs:
http://www.varam.gov.lv/lat/finansu_instrumenti/kohez/?doc=70

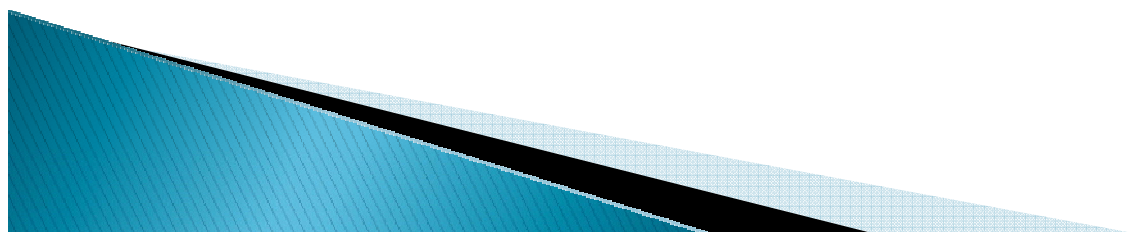
Apgrozāmie līdzekļi

- ▶ Līdzfinansējums nav vienīgais finansējums, kas būs nepieciešams finansējuma saņēmējam:
 - Apgrozāmie līdzekļi PVN nomaksai
 - Apgrozāmie līdzekļi KF noslēguma maksājuma apjomā (noslēguma maksājums tiek samaksāts tikai pēc projekta īstenošanas)
 - Apgrozāmie līdzekļi nevienmērīgas finanšu plūsmas nodrošināšanai: piemēram, būvdarbu izpildītājam līgumā nav noteikti ierobežojumi saistībā ar maksimālo maksājuma summu mēnesī un viena mēneša laikā tas pabeidz 30% no darbiem. ERAF finansējums tiek samaksāts pēc atmaksu principa, t.i. sākumā finansējuma saņēmējam būs jāapmaksā šāds rēķins.

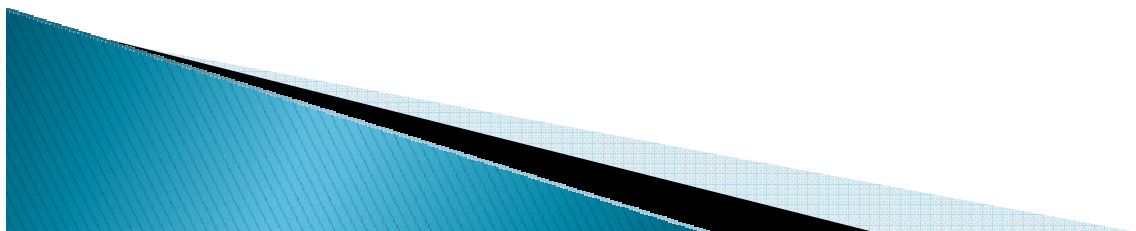

Projekta konts, citi nosacījumi

- ▶ Avansa maksājuma saņemšanai pašvaldība vai cits finansējuma saņēmējs atver kontu Valsts kasē
- ▶ Finansējuma saņēmējs iesniedz sadarbības iestādē maksājuma pieprasījumu piešķirtā avansa maksājuma apmērā sešu mēnešu laikā pēc avansa maksājuma saņemšanas
- ▶ Lūdzam ņemt vērā šādus finansēšanas plāna sagatavošanas nosacījumus (projekta iesniegumā):
 - Ja projekta iesniedzējs ir SIA, viss līdzfinansējums projekta ietvaros tiek uzskatīts par privāto finansējumu (pat ja daļu nodrošina pašvaldība)

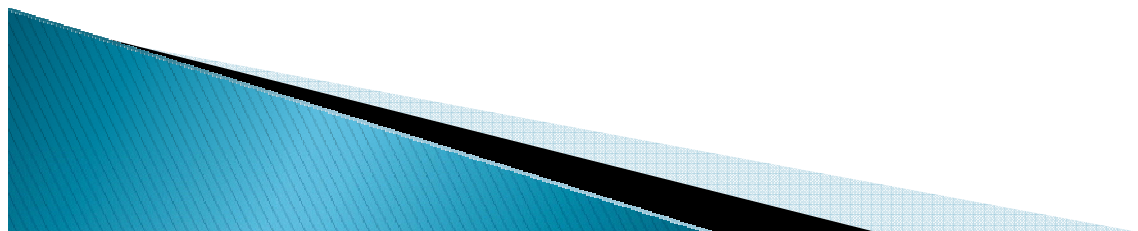

Izmaksu pieauguma risks

MK lēmumi

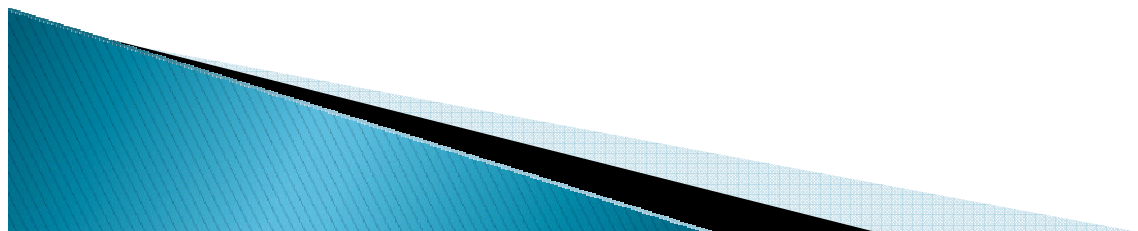
- ▶ Laika posmā no 2007.g. līdz 2008.g. jautājums par izmaksu sadārdzinājumu ES fondu projektos MK tika skatīts vairākkārtīgi
- ▶ Tika izstrādāti un pieņemti vairāki preventīvie pasākumi, lai izvairītos no sadārdzinājuma finansēšanas no valsts budžeta līdzekļiem (virssaistības)
- ▶ *Neskatoties uz ministriju veiktajām preventīvajām darbībām, sākot ar 2011.g. ES fondu projektos ir vērojams izmaksu pieaugums*

MK lēmumi: 2011.gads

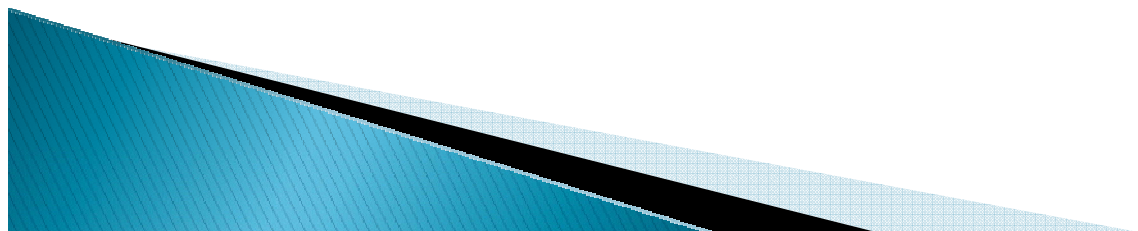
Informatīvais ziņojums "Par izmaksu pieaugumu Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto projektu ietvaros"

Atbildīgajām un sadarbības iestādēm savlaicīgi informēt potenciālos ES fondu projektu iesniedzējus un finansējuma saņēmējus par riskiem un nosacījumiem saistībā ar izmaksu pieauguma segšanu, uzsverot, ka Eiropas Savienības fondu līdzfinansētajos projektos radies sadārdzinājums, kas nav projekta vai iepirkuma līgumā paredzētā kārtībā objektīvi pamatots, netiek finansēts no publiskiem resursiem. Atvasinātas publiskas personas, kas ir ES fondu finansējuma saņēmēji, lai segtu pamatota sadārdzinājuma izmaksas, var saņemt aizņēmumu normatīvo aktu noteiktajā kārtībā.

Izmaksu pieaugums un sadārdzinājums

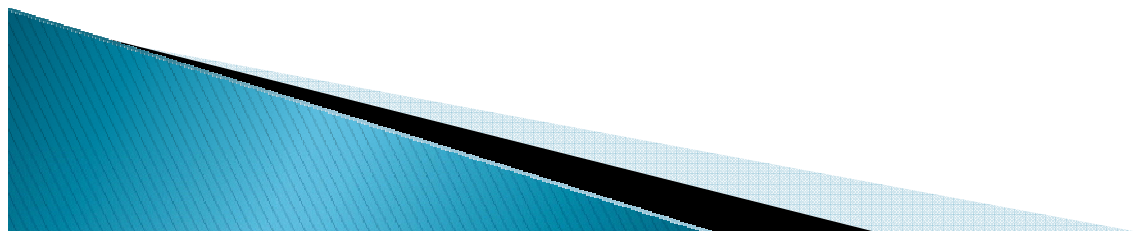
- ▶ Izmaksu pieaugums: projekta vērtības pieaugums
- ▶ Sadārdzinājums: projekta vienības cenas/iepirkuma līguma vienību cenas pieaugums salīdzinājumā ar plānoto

Paredzamās līgumcenas noteikšana projekta iesniegumā

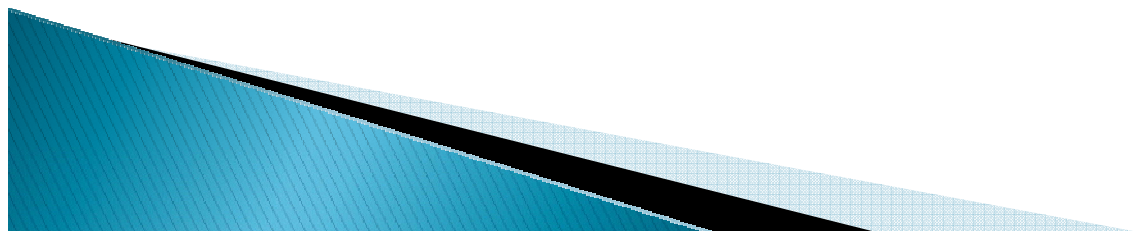
- ▶ Noteikta gada cena
- ▶ Makroekonomiskie rādītāji
- ▶ Finanšu rezerve

Nosakot pamatotību, jāņem vērā paredzamajā līgumcenā jau ietvertā rezerve

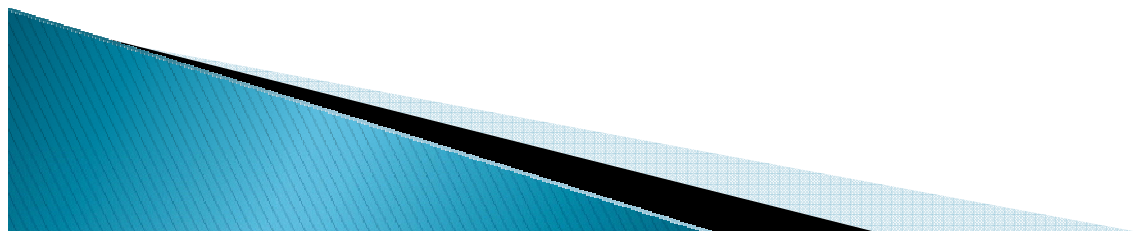
Izmaksu pieauguma cēloņi: būvniecība

- ▶ Nepietiekama konkurence / negodīgie konkurences paņēmieni;
- ▶ Pārmērīgas prasības pretendentiem, kas neļauj pieteikties konkursiem mazākām būvniecības kompānijām;
- ▶ Būvniecības tehnoloģijas maiņa tehniskā projekta stadijā salīdzinājumā ar projektā paredzēto;
- ▶ Papildus darbu apjomu iekļaušana līgumā (pirms konkursa izsludināšanas), kas nebija plānoti projektu iesniegumā;
- ▶ Materiālu un izejvielu cenas pieaugums

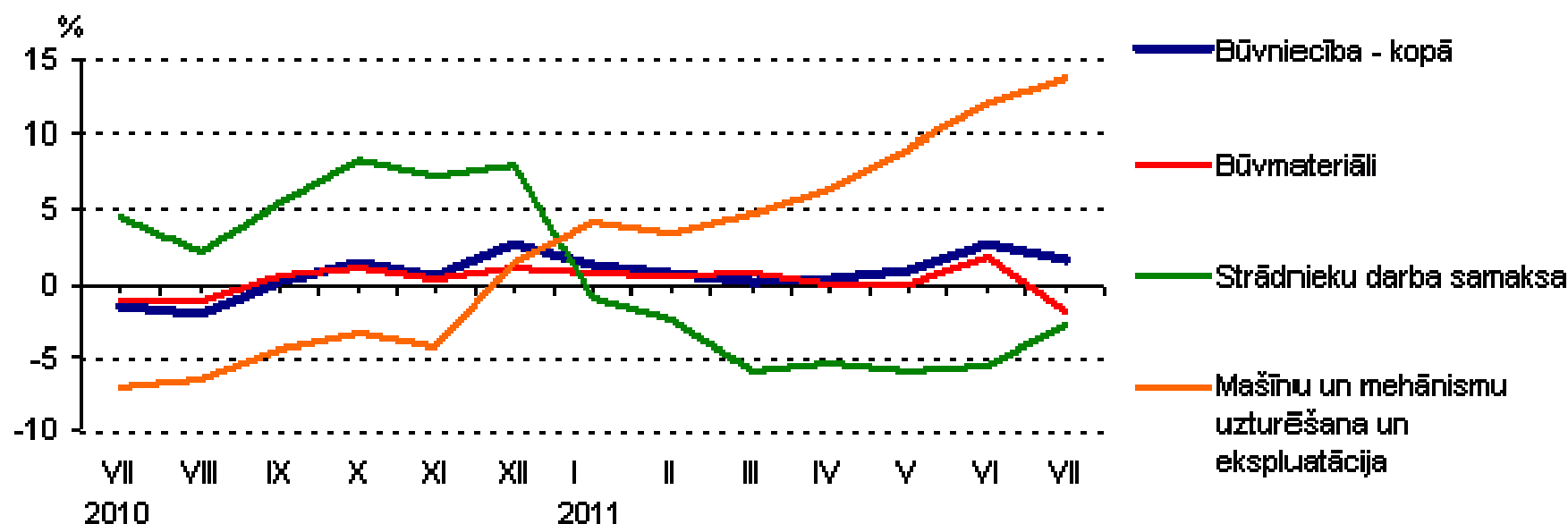

Izmaksu pieauguma riski

- ▶ Netiek īstenoti uzsāktie projekti;
- ▶ Iedzīvotājiem ir jāmaksā lielāki komunālie maksājumi (piemēram, ūdenssaimniecības gadījumā);
- ▶ Projekta ekonomiskā atdeve samazinās;
- ▶ Projekta realizētājs nākotnē nespēj ekspluatēt objektu un nosegt amortizācijas izmaksas.

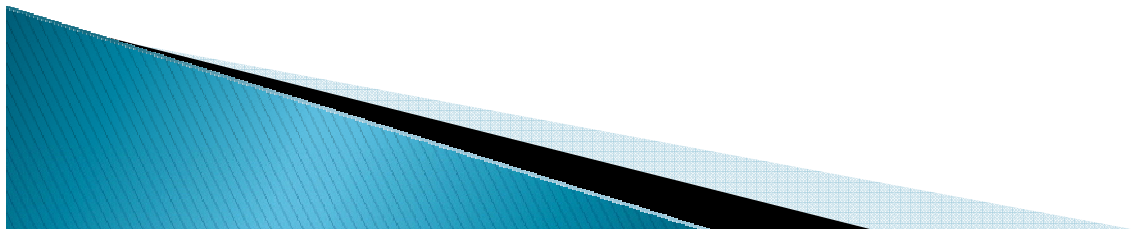
Būvniecības izmaksu dinamika

* *CSP dati – jūlijs.* Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka 2011.gada jūlijā, salīdzinot ar jūniju, būvniecības izmaksas Latvijā samazinājās vidēji par 0,3%. Strādnieku darba samaksa pieauga par 2,1%, izmaksas mašīnu un mehānismu uzturēšanai un ekspluatācijai – par 2,0%, bet būvmateriālu cenas samazinājās par 2,3%.

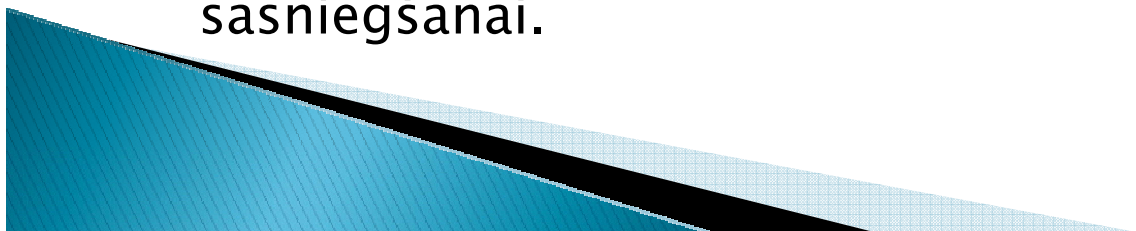
Meklējot sadārdzinājuma pamatotību

- Būvizmaksu dinamika
- Zema tāmju sastādīšanas kvalitāte (peļņas iezīmēšana dažās pozīcijās)
- Nozares specifiskie rādītāji / darba līgumu specifika (CSP: gada laikā būvniecības izmaksu kopējo līmeni visvairāk ietekmēja izmaksu kāpums pazemes maģistrālo cauruļvadu izbūvē)
- Paredzamā projekta vērtība

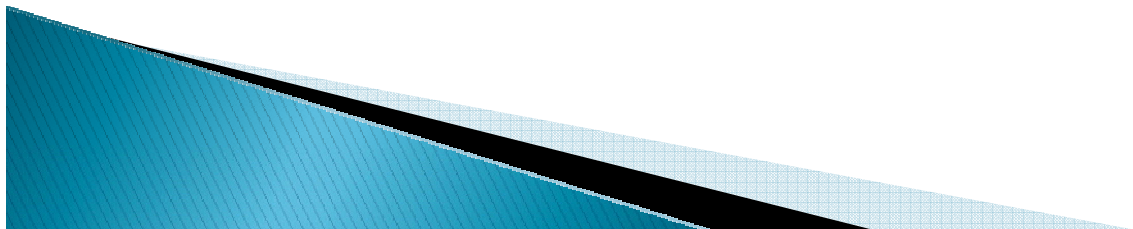
Iespējamie risinājumi izmaksu pieauguma gadījumā 1

- ▶ Pārtraukt esošo iepirkuma procedūru un pirms jaunas iepirkuma procedūras pārsludināšanas, izvērtēt iespēju sadalīt būvdarbu iepirkumu vairākās iepirkuma daļās, pārskatīt iepirkuma procedūrā izvirzītās prasības pretendentiem, tai skaitā prasības attiecībā uz būvdarbu metodēm;
- ▶ Iepirkuma procedūras dokumentācijā noteikt prognozēto iepirkuma cenu;
- ▶ Pārvērtēt iespējamus tehniskos risinājumus, kas tika izskatīti projekta sagatavošanas laikā, kā rezultātā, iespējams izvēlēties citu – lētāku tehnisko risinājumu projekta mērķa sasniegšanai.

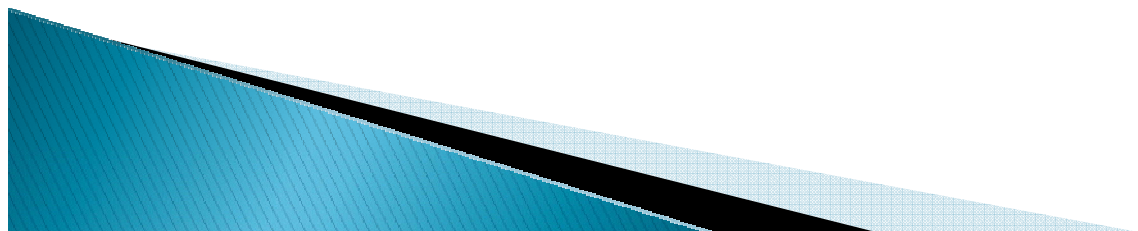
Iespējamie risinājumi izmaksu pieauguma gadījumā 2

- ▶ Ja, izvērtējot visus iepriekš minētos apstākļus, tiek secināts, ka iepirkuma izmaksu pieaugums ir radies objektīvu apstākļu dēļ un nav iespējams samazināt pasūtītāja prasības, kas dotu vēlamu efektu, VARAM saskata par iespējamu nepieciešamības gadījumā daļēji samazināt darbu apjomus, vienlaikus sasniedzot tos pašus projekta mērķus.
- ▶ Samazinot projekta iesniegumā paredzētos un apstiprinātos fiziskos indikatorus un attiecīgi izmainot projektā sasniedzamo mērķu rādītājus (jo īpaši indikatoru izmaiņas, kas skar plānoto pieslēgumu ūdensapgādes vai kanalizācijas sistēmai skaitu), ir jāpārskata arī Kohēzijas fonda atbalsta likmes pamatotība.

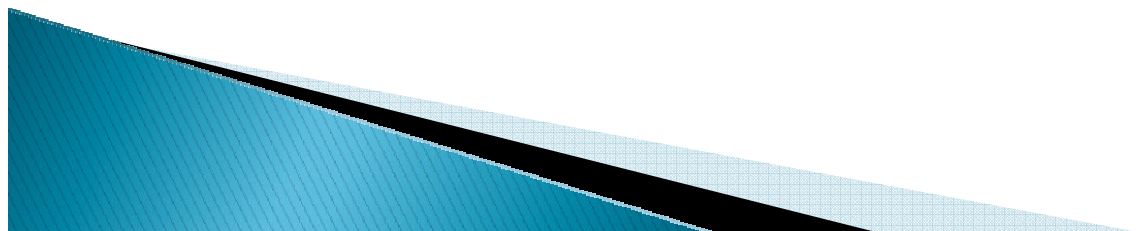
Iespējamie risinājumi izmaksu pieauguma gadījumā 3

- ▶ Pašvaldību īstenoto projektu gadījumā primāri jānovērtē finansējuma saņēmēja iespējas nodrošināt papildus izmaksu segšanu (t.sk. aizņēmums Valsts kasē).
- ▶ Joprojām aktuāls jautājums par pamatoto sadārdzinājumu, ja tas tiešām ir iemesls projekta izmaksu pieaugumam.
- ▶ VARAM, izskatot vairāku projektu gadījumus konstatēja, ka pārsvarā projektos ir konstatēts izmaksu pieaugums, nevis vienību cenu sadārdzinājums.

Svarīgi

- ▶ Ja projekta ietvaros tiek pieņemts lēmums segt izmaksu sadārdzinājumu, nepieciešams pārliecināties par projekta dzīvotspējas nodrošināšanu, veicot finanšu analīzes aktualizāciju, tai skaitā analizējot iespējas nodrošināt nepieciešamo finansējumu, piesaistot aizņēmumu, un papildus ieguldījumu ietekmi uz pakalpojumu tarifu un iedzīvotāju maksātspēju (klients ir iedzīvotājs, nevis pakalpojuma sniedzējs).

Paldies par uzmanību!

